

dosarul nr. 2r-642/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani - (judecător Aliona Miron)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău - (judecători A. Pahopol, V. Negru, A. Bostan)

DECIZIE

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Nina Vascan
Victor Burduh
Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Natalia Masiutina, reprezentată de avocatul Mihail Durnescu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Masiutina împotriva Mariei Rabei, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, Oficiul Cadastral Chișinău cu privire la împărțirea în natură a bunului imobil, încetarea dreptului de proprietate și folosință cu radierea din Registrul Bunurilor Imobile, precum și recunoașterea dreptului de folosință și proprietate,

împotriva încheierii din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Natalia Masiutina împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 26 noiembrie 2015, Natalia Masiutina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Rabei, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și Oficiul Cadastral Chișinău, solicitând să fie pronunțată hotărâre prin care să fie dispusă împărțirea în natură a bunului imobil cu numărul cadastral xxxxxxx, din municipiul xxxxxxx, încetarea dreptului de proprietate a Mariei Rabei, asupra cotei 09/20 din imobilul cu număr cadastral xxxxxxx, din municipiul xxxxxxx, cu radierea din Registrul Bunurilor Imobile, încetarea dreptului de proprietate a Nataliei Masiutina asupra cotei 11/40 din imobilul cu numărul cadastral xxxxxx municipiul xxxxxx, cu radierea din Registrul Bunurilor Imobile, încetarea dreptului de folosință a Mariei Rabei asupra 0,0354 ha din imobilul cu numărul cadastral xxxxxxx, din municipiul xxxxxx; stabilirea și recunoașterea dreptului de folosință de 0,0354 ha integru a

Nataliei Masiutina asupra terenului cu numărul cadastral xxxxxx, din municipiul xxxxxxx.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Masiutina a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 231-239, vol. I).

La 17 noiembrie 2017, avocatul Mihail Durnescu din numele și în interesele Nataliei Masiutina, a declarat apel nemotivat, prin care a solicitat admiterea integrală a apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cauza să fie trimisă la reexaminare (f.d. 229, vol. I).

La 15 decembrie 2017, fiind examinată chestiunea primirii pe rol a cererii de apel nemotivate depusă de avocatul Mihail Durnescu, din numele și în interesele Nataliei Masiutina, împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Curtea de Apel Chișinău, prin încheiere a dispus de a nu da curs cererii de apel, fiind acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor și anume pentru prezentarea actelor confirmative a valorii bunului imobil litigios, în vederea stabilirii valorii acțiunii, precum și a apelului motivat și dovezii achitării taxei de stat. S-a comunicat părților că cauza s-a numit spre examinare pentru data de 27 februarie 2018 ora 16:00 (f.d. 244-247, vol.I).

Prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de avocatul Durnescu Mihail, în interesele Nataliei Masiutina, împotriva încheierii din 15 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins, cu menținerea încheierii instanței de apel (f.d. 14-17, vol. II).

În ședința de judecată în ordine de apel, din data de 15 mai 2018, avocatul Durnescu Mihail, în interesele Nataliei Masiutina, a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat admiterea integrală a apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cauza să fie trimisă la reexaminare. Totodată, reprezentantul apelantei a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, cu acordarea unui termen pentru prezentarea actelor suplimentare care ar justifica scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 28-40, vol. II).

Prin încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel depusă de Natalia Masiutina, reprezentată de avocatul Mihail Durnescu, a fost restituită, din motivul că partea apelantă nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel (f.d. 41-47, vol. II).

Nefiind de acord cu încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, Natalia Masiutina, prin intermediul avocatului Mihail Durnescu, la 21 mai 2018, a declarat recurs împotriva încheierii, solicitând admiterea acestuia cu casarea încheierii din 15 mai 2018 și remiterea cauzei pentru judecare la Curtea de Apel Chișinău.

Cererea de recurs depusă la 21 mai 2018 nu conține motivele de fapt și de drept ale recursului, reprezentantul recurentului atenționând instanța de faptul că motivele recursului vor fi depuse după primirea încheierii motivate.

La 24 iulie 2018, avocatul Mihail Durnescu din numele și în interesele Nataliei Masiutina a depus cerere de recurs suplimentară, prin care a invocat motivele de fapt

și de drept a recursului declarat împotriva încheierii din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 54-59, vol. II).

În susținerea recursului declarat, reprezentantul recurentei a indicat că încheierea contestată este pasibilă de a fi casată, luând în considerare faptul că de către instanța de apel a fost încălcată procedura de primire spre examinare a cererii de apel, și anume a fost ignorată cererea privind scutirea de la plata taxei de stat. Consideră că, în circumstanțele în care încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel a devenit caducă, instanța de apel urma să emită o nouă încheiere prin care să soluționeze chestiunea privind primirea cererii de apel pe rol.

A mai susținut că, actul judecătoresc emis de instanța de apel este contradictoriu, întemeiat pe unele afirmații vage și fără probatoriu, îndreptat spre îngrădirea drepturilor recurentului, iar respingerea obiecțiilor invocate de către recurentă se vor solda cu o situație indezirabilă pentru securitatea actului juridic și se va atenta la siguranța justiției.

În concluzie, reprezentantul recurentei a solicitat admiterea integrală a cererii de recurs, casarea încheierii din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care cererea de apel a fost restituită, cu transmiterea cauzei pentru judecare la Curtea de Apel Chișinău de la faza primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15 mai 2018 (f.d. 39-40, vol. II), încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată Nataliei Masiutina și reprezentantului acesteia, avocatul Mihail Durnescu în ședința de judecată din 15 mai 2018, astfel recursul declarat la 21 mai 2018, este depus în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că Natalia Masiutina a contestat cu recurs încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Natalia Masiutina, din motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel din încheierea din 15 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele indicate în recurs, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, Colegiul

consideră că instanța de apel corect a restituit, prin încheierea din 15 mai 2018, cererea de apel depusă de către Natalia Masiutina, or, apelanta nu s-a conformat în termenul stabilit dispozițiilor instanței de apel.

Colegiul reține că, termenul acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor, care au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel, este unul imperativ, or, în conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Art. 113 Cod de procedură civilă, prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă actele cauzei, prin încheierea din 15 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Natalia Masiutina, acordându-i-se apelantei un termen pentru înlăturarea neajunsurilor, și, anume pentru prezentarea actelor confirmative cu privire la valoarea bunului imobil litigios, în vederea stabilirii valorii acțiunii, precum și prezentarea apelului motivat și a dovezii achitării taxei de stat (f.d. 244-247, vol. I).

Prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost menținută încheierea din 15 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău prin care nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Natalia Masiutina (f.d. 14-17, vol. II).

Astfel, instanța de recurs, reține ca neîntemeiată afirmația reprezentantului recurentei, precum că, încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel a devenit caducă și instanța de apel urmează să emită o nouă încheiere prin care să soluționeze chestiunea privind primirea pe rol a cererii de apel, or, instanța supremă, prin decizia din 21 februarie 2018, a constatat că soluția instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Natalia Masiutina este întemeiată, iar apelantul-recurent urmează să întreprindă toate măsurile necesare în vederea respectării indicațiilor date de instanță în termen și să prezinte instanței de apel documente ce ar confirma valoarea bunului, în vederea stabilirii cuantumului plății taxei de stat.

Ulterior, prin citație expedită cu aviz de recepție (f.d. 20-27, vol. II), instanța de apel a citat părțile în ședința de judecată din 15 mai 2018, pentru soluționarea chestiunii cu privire la punerea pe rol a cererii de apel declarate de Natalia Masiutina.

Citația pentru ședința de judecată din 15 mai 2018, a fost recepționată de către reprezentantul apelantei, avocatul Mihail Durnescu la data de 19 martie 2018 (f.d. 21, vol.II).

În ședința de judecată din 15 mai 2018, Natalia Masiutina și reprezentantul acesteia, avocatul Mihail Durnescu au prezentat instanței cererea de apel motivată și certificatul privind valoarea bunului imobil. Totodată reprezentantul apelantei a solicitat scutirea apelantei de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și termen pentru prezentarea actelor suplimentare în privința scutirii de la plata taxei de stat.

Raportând situația de fapt la normele de drept precitate, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a restituit cererea de apel depusă de Natalia Masiutina, având în vedere că din momentul depunerii cererii de apel și până la restituirea acesteia (17 noiembrie 2017-15 mai 2018), Natalia Masiutina a avut toate posibilitățile reale și timp suficient de a înlătura neajunsurile stabilite de către instanța de apel, inclusiv de a prezenta acte care ar demonstra imposibilitatea achitării taxei de stat.

În acest sens, Colegiul reține că actul judecătoresc de procedură implică cert obligația pozitivă a apelantului de a achita taxa de stat stabilită prin lege, iar nerealizarea acestei sarcini procedurale, precum și caracterul irevocabil al actului procedural prin care nu s-a dat curs cererii de apel, stabilit prin decizia Curții Supreme de Justiție prin care a fost menținut și, în consecință, obligația de a se conforma cerințelor instanței de apel, denotă întrunirea în speță a temeiurilor legale pentru restituirea cererii de apel.

Colegiul subliniază, că indicațiile expuse în actul de dispoziție a instanței de judecată, în scopul înlăturării neajunsurilor stabilite, sunt obligatorii pentru participanții la proces, ultimii având obligația de a le executa în termenul stabilit și în volum deplin. În caz de imposibilitate obiectivă de a executa indicațiile, participanții la proces sunt obligați de a soluționa problema prin metodele prevăzute de legislația în vigoare. În caz de nerespectarea prevederilor legale și celor din actele de dispoziție judiciară, participanții la proces, vor suporta consecințele respective.

La caz, Natalia Masiutina avea obligația de a prezenta instanței de apel cererea de apel motivată, certificatul privind valoarea bunului, precum și dovada achitării taxei de stat în termenul stabilit, aceasta însă nici până la data ședinței de judecată în instanța de apel, nu a prezentat actele solicitate, inclusiv și dovada achitării taxei de stat sau probe pertinente și admisibile care ar demonstra imposibilitatea achitării taxei de stat.

Prin urmare, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 15 mai 2018 justificat a restituit apelul declarat de Natalia Masiutina, din motiv că apelanta, în volum deplin, nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel, conform încheierii din 15 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție.

Mai mult ca atât, nu au fost invocate și prezentate careva probe veridice, ce ar fi confirmat imposibilitatea prezentării acestor înscrisuri. Or, participanții la proces,

trebuie să aibă o poziție activă, exercitată atât personal, cât și prin intermediul reprezentantului său.

Instanța de recurs remarcă că, apelanta a beneficiat de termen suficient pentru a înlătura neajunsurile și urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță, fapt însă, ignorat cu desăvârșire de aceasta.

În astfel de circumstanțe, Colegiul conchide că, instanța de apel întemeiat a restituit cererea de apel, având în vedere că apelanta-recurentă nu a întreprins vreo acțiune de a prezenta în termen cererea de apel motivată, certificatul privind valoarea imobilului, precum și dispoziția de plată a taxei de stat în original sau actele care demonstrează imposibilitatea achitării taxei de stat.

Or, potrivit dispozițiilor art. 56 alin. (2), (3) și 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care, participanții la proces se bucură de drepturi procesuale egale și au obligații procesuale egale, cu unele excepții stabilite de lege în dependență de poziția pe care o ocupă în proces. Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligentă și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Ținând cont de cele menționate și având în vedere faptul că, încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor cauzei, instanța de recurs o consideră legală și întemeiată, or, recurentul-apelant după pronunțarea deciziei Curții Supreme de Justiție nu a întreprins vreo acțiune de a înlătura neajunsurile indicate de instanța de apel.

Din considerentele expuse, sunt declarative și argumentele recurentului referitor la faptul că prin încheierea contestată a fost încălcat dreptul la un proces echitabil consacrat în art. 6 §1 CEDO. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§ 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, stabilind în jurisprudența degajată că, în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde cerințelor legale aplicabile (speța Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Colegiul relevă că soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că ține de obligația apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță.

Astfel, din considerentele menționate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Natalia Masiutina, reprezentată de avocatul Mihail Durnescu și de a menține încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedura civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Natalia Masiutina, reprezentată de avocatul Mihail Durnescu.

Se menține încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Masiutina împotriva Mariei Rabei, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, Oficiul Cadastral Chișinău cu privire la împărțirea în natură a bunului imobil, încetarea dreptului de proprietate și folosință cu radierea din Registrul Bunurilor Imobile, precum și recunoașterea dreptului de folosință și proprietate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Nina Vascan

Judecători

Victor Burduh

Luiza Gafton